

A koronavírus járvány első hullámának hatásai és tanulságai a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein

Egy kérdőíves felmérés (előzetes) eredményei

**A Balaton vihar előtt és után konferencia,
Pannon Egyetem, Veszprém 2020.11.26.**

FEKETE KÁROLY; KUTATÓ, KUTATÁSSZERVEZŐ

DOMBI GÁBOR; KUTATÓ, KUTATÁSSZERVEZŐ

OLÁH MIKLÓS; KUTATÁSVEZETŐ BALATONI INTEGRÁCIÓS KÖZHASZNÚ NKFT
TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KUTATÓCSOPORT

Vizsgálati terület: a BKÜ...

1996. évi XXI. Törvény által
nevesített kiemelt térség

3 NUTS – 2 régió

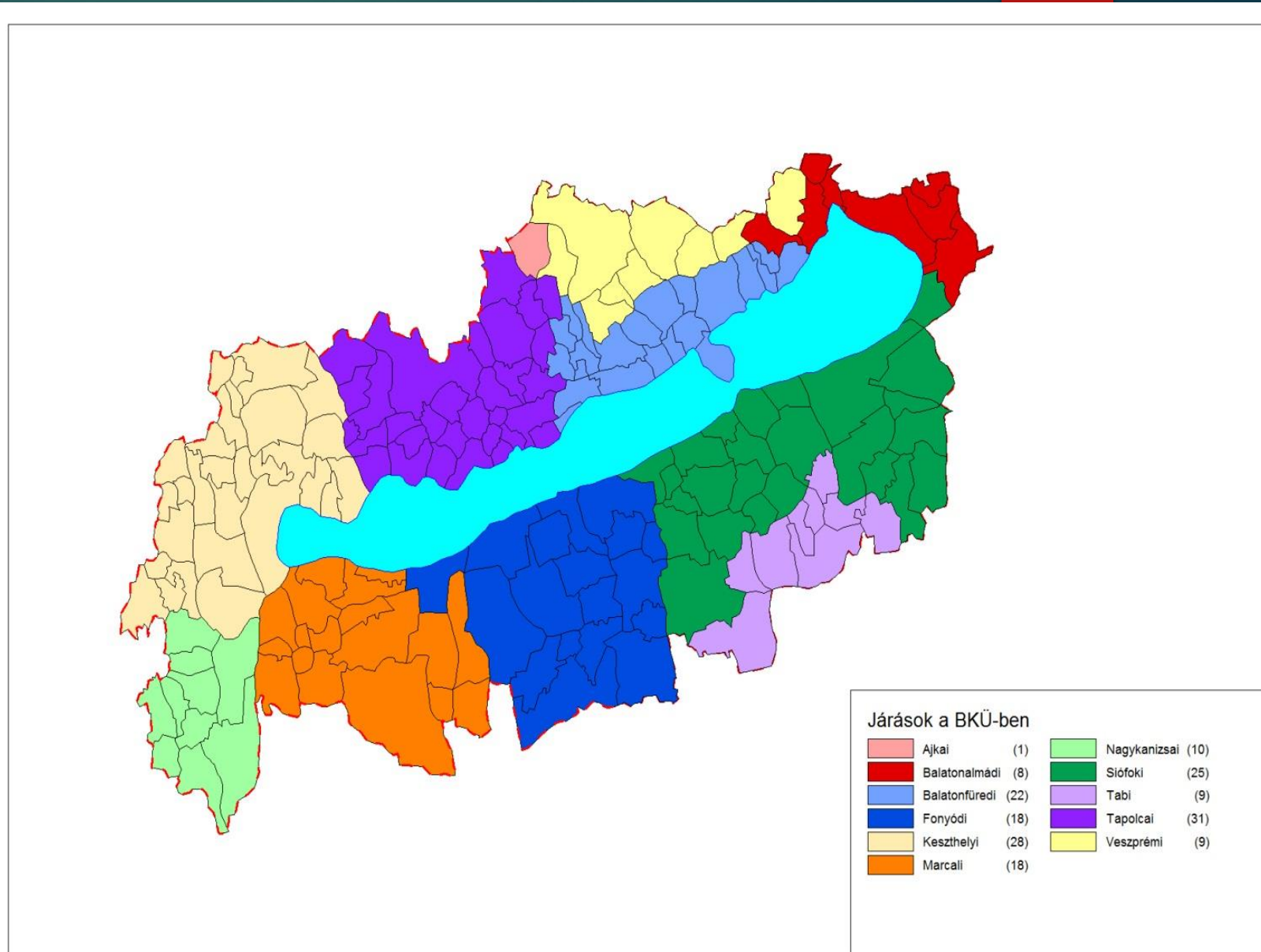
3 megye

11 járás

180 település

3 megyei kormányhivatal

Forrás: A Balaton Kiemelt
Üdülőkörzet Hosszú Távú
Területfejlesztési
Kon koncepciója 2014-2020
Helyzetelemzés

A vizsgálat célja és menete

Többes célkitűzés:

1. Fejlesztési szükségletek feltárása a Területfejlesztési Program (2021 – 2027) tervezéséhez kapcsolódóan
2. Települési, kiemelt üdülőkörzeti adatok előállítása a pandémiával kapcsolatos jelenségekről
3. A pandémia önkormányzati költségvetésre, feladatellátásra gyakorolt hatása
4. Nem, vagy nehezen kvantifikálható speciális területi jelenségek feltárása
5. A helyzetre aktualizált térségi konfliktusmátrix előállítása – sajtóhírek!
6. Helyi, térségi döntéshozatali mechanizmusok elemzése

Forma:

Kérdőíven alapuló személyes interjúk kiemelt üdülőkörzeti településvezetőkkel (online forma elvetve!) 2020. július 1 – október 7. között.

Kérdezőbiztosok:

Balatoni Integrációs Kft. Munkatársai 10 fő – kérdezőbiztosi felkészítést követően!

Háttér és a kérdőív

Megalapozó vizsgálat:

Valentin Szilveszter: Az egyes helyi adóbevételek alakulása a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet önkormányzatainál (kézirat)

Kérdőíves adatelevétel:

▶ **Teljeskörű adatelevétel a térségben – 180 település**

▶ 63 sorszámozott kérdés az alábbi témákban:

1. A járvány általános hatásai a településen
2. Önkormányzati költségvetést befolyásoló tényezők és feladatellátás
3. Lakossági attitűdök
4. Munkaerőpiaci hatások
5. Intézményrendszer, kapcsolati háló, bizalom
6. Fejlesztési elképzelések, jövőkép
7. „Koronavírus – statisztika” helyben

▶ A válaszadók **96%-a polgármester!**

Általános jelenségek, hatások

Kérdés:

Mely területeket milyen mértékben határozta meg a koronavírus-járvány az Önök településén a kijárási korlátozások idején?

	Nagyon nagy	Nagy	Kis	Semmilyen	Nem tudja	Nem válaszol
	Mértékben (%)					
Oktatás	33,9	35,6	13,9	15,6	0	1,1
Óvodai- bölcsődei szolgáltatások megszervezése	28,9	32,8	20	16,1	0,6	1,7
Megelőzéshez szükséges eszközök beszerzése	26,7	26,7	29,4	16,7	0,6	0
Egészségügyi ellátás	14,4	47,8	26,7	11,1	0	0
Szociális ellátórendszer működtetése	10	24,4	31,1	33,9	0	0,6
Lakossági kapcsolattartás	9,4	19,4	28,9	41,7	0	0,6
Lakossági közérzet romlása	8,3	28,3	43,3	18,9	0	1,1
Korlátozások érvényesítése	7,2	20,6	41,1	30,6	0	0,6
Foglalkoztatás	6,1	22,2	52,8	18,3	0,6	0
Segélyezés	5,6	15	37,8	41,1	0	0,6
Kiskereskedelmi ellátás	2,2	9,4	32,2	54,4	0	1,7
Közbiztonsági problémák	1,1	1,1	15,6	82,2	0	
Vagyon biztonsági problémák	0,6	1,1	8,9	88,9	0	

A központi intézkedések pozitív megítélése...

Az Ön véleménye szerint meghozták-e az elvárt hatást a kormányzat és az operatív törzs által elrendelt korlátozó intézkedések az Önök településén?

	Gyakoriság	Százalék	
Valid	Teljes mértékben meghozták	91	50,6
	Többnyire meghozták	79	43,9
	Többnyire nem hozták meg	3	1,7
	Egyáltalán nem hozták meg	0	0
	Nem tudja, nem válaszol	7	3,9
	Total	180	100,0

Költségvetési hatások

- ▶ Vizsgált tételek: idegenforgalmi adó, gépjárműadó, parkolási díjak
- ▶ Elvonásra került teljes összeg: 7,1 Mrd Ft (megalapozó vizsgálatral egybevág!)
- ▶ Jelentős különbségek települési szinten
- ▶ Gazdaságilag egy lábon álló települések sérülékenysége
- ▶ 2021. évi HIPA változó mértékben csökkenni fog
- ▶ A kistelepüléseken éppen a fejlesztésekhez szükséges önerő veszett el sok esetben
- ▶ Tervezett, de végül meg nem valósult, el nem látott feladatokból származó megtakarítás összesen: ~ 228 MFt

Önkormányzati feladatellátás

- ▶ Egyedi korlátozó intézkedések bevezetése a települések 55%-án – Lengyeltótit kivéve az összes városban (!)
- ▶ A lakosság étellel, fogyasztási cikkekkel, gyógyszerrel történő ellátására az önkormányzatok 88%-a szervezett programot
- ▶ Az önkormányzatok 93%-a szervezett programot a lakosság egészségügyi védőeszközökkel való ellátására
- ▶ Egyéb feladatok (tájékoztató kampányok, köztisztaság, közterületek fertőtlenítése, karanténlakások biztosítása, karanténban lévők ellátása...)
- ▶ Pluszköltségek összesen ~ 600 millió Ft

További feladatterhek....

- ▶ Megnövekedett lakónépeség, megnövekedett igény a szolgáltatásokra
- ▶ Folyamatos tájékoztatás, rendfenntartás, konfliktuskezelés – koordináció?
- ▶ Önkéntes programok szervezése, toborzás (101 településen mintegy 2500 fő!)
- ▶ ~ 20 ezer fő rendszeres ellátása (!)
- ▶ Digitális oktatás feltételrendszerének önkormányzat általi megteremtése a települések harmadán

Kapcsolatrendszer, döntéshozatal

Kérdés:

A koronavírussal kapcsolatos vis maior helyi intézkedések meghozatala során kivel, kikkel egyeztetett a polgármester?

Szervezet, személy	Válaszgyakoriság	Érvényes válaszok arányában (%)
Helyi képviselőtestület	168	94,4%
Jegyző	168	94,4%
Alpolgármester	148	83,1%
Helyi orvosok, egészségügyi szakdolgozók	146	82,0%
Helyi rendőrség	134	75,3%
Szomszéd település polgármestere	118	66,3%
Térségi országgyűlési képviselő	101	56,7%
Járási Hivatal	78	43,8%
Helyi civil szervezetek	78	43,8%
Helyi egyházi vezető	66	37,1%
Helyi vállalkozók	56	31,5%
Megyei Kormányhivatal	43	24,2%
Nemzeti Népegészségügyi Központ	37	20,8%
Megyei Önkormányzat	24	13,5%
Kormányzati tisztviselő (miniszter, államtitkár, helyettes államtitkár)	20	11,2%

Gyakran felmerülő észrevétel: a helyben meghozandó döntésekhez nem rendelkeztek időben, kellő részletezettségű információkkal!

Következtetések

- ▶ Egy társadalmi krízis egy üdülőrégióra többletterhet ró ma is
- ▶ Bizonyos intézkedések tekintetében elengedhetetlen a kooperáció, koordináció – különösen azonos funkcióval rendelkező szomszédos településeken
- ▶ A feladat- és hatásköreik tekintetében visszafogott, forráshiányos önkormányzatok váratlan helyzetben, információhiánnyal küzdve is képesek voltak helyi szinten kezelni a jelentkező (sok esetben többlet) feladatokat
- ▶ A központi és helyi szinteken meghozott intézkedések a BKÜ-ben is alacsony szinten tudták tartani a vírus terjedését – az első hullámban...

Köszönjük a figyelmet!

Elérhetőség:

**Balatoni Integrációs Közhasznú NKft.
Társadalomtudományi Kutatócsoport**

*Balatonfüred
Lóczy Lajos u. 62.*

8230

tarsadalomkutato@balatonregion.hu